

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מברקי: "עולמפרס" • מורפס ב"הרפוס החדש" בע"מ, תל אביב, רח' בראינגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גופות: "צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: איזי תבור • עורך תכנית: יופי שגון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סימון • מח' המודעות: רפי זכרונאי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

ק/כא ירי •

בחצות הלילה שבין 25 ו-26 במרץ 1971 פרצו ענני עשן ממשרדי מערכת העולם הזה, ששכנו ברחוב קרליבך 12, תל אביב.

אחריהם חיללים צעירים, שעסקו בתיקון מכונות צבאיות ברחוב, הבחינו בשריפה והזעיקו את הכבאים. רק עליידי כך גמעה התפשטות הלהבות לבניינים הסמוכים, שבהם מאוחסן ציוד השווה הרבה מיליוני לירות, חשק קיר דק הפרד בינם ובין המערכת.

במערכת עצמה היה התחורבן רב. רוב החדרים נשרפו. פעולתם המהירה של הכבאים הצילה במקצת הארכיון, אך בתוך הדברים החשמליים למעלה ומחצי מיליון תשלילים (נגטיבים) של צילומים — נכס תרבותי שאין לו תחליף. נשרפו רהיטים, ספרים, מכונות כתיבה ומסמכים רבים. רק מקצת רכוש זה היה מבוטח.

למישטרה לא היה ספק, כי השריפה היתה מעשה הצתה של אנשי מקצוע, וכי געורו בידי אדם המכיר את המערכת היטב מפתח. על סמך ההנחות האלה התחילה חקירה נמרצת, מתוך שיתוף פעולה הדוק בין המישטרה למערכת. על החקירה הופקד פקד אליהו לביא.

אליהו לביא ומפקדו, רב-פקד יעקוב שגיב, השקיעו בחקירה עבודת נמלים. נבדקו עקבות שהולכו בכיוונים שונים. כסופי של דבר התמקד החשד בכיוון מסוים אחד.

ואז לפתע — שקט. ההבר נסתים בלא כלום. איש לא נעצר, איש לא הובא לדין. עד עתה זאת היתה תעלומה בעינינו. אולם לאחרונה עלה בידי מרסל זתה, חבר מערכת העולם הזה, לפענח אותה. מתברר כי בעיקבות חקירותיהם הגיעו שגיב ולביא למסקנה שיש צורך חיוני לעצור איש מסוים, שמלא, לדעתם, תפקיד מפתח בהצתה. בגלל גישות העניין עלו שני הקצינים לירושלים הנפגשת עם היועץ המישטרי לממשלה, מאיר שמגר, כדי לבקש זאת אישורו לעצור את האיש. היועץ שמע את דיבריו שני הקצינים, בדק את התחומים ואישר את המעצר.

אולם המעצר לא בוצע מעולם. קרו שני דברים ברובם. ● לראש צוות החקירה נמסר כי בינתיים אין לעצור איש בעניין הצתת מערכת העולם הזה.

● פקד אליהו לביא קיבל פקודה להת- ייצב לבירור משמעת לפני יחידה פראג.

לחשת לשלוח זו היה רקע מדהים. ישרהביטחון, משה דיין, שלח פתק ל- מפכ"ל המישטרה, רבי-ניצב פינחס קופל,

שער "העולם הזה" 1787

נוחיות. הן נערכו ברובן בדירתו של אורי אבנרי.

לא היה בכך כל סוד. אולם מחוץ של דיין נאחו בעובדה זו. על מה יכול היה אבנרי לחבר עם לביא? אין ספק: על משה דיין! לביא הוא המדליף!

מדוע חיפש דיין דווקא בכיוון המיש- טרה? בפחשת אלישבע השתרבבה גם פרשה פלילית. המגע הראשון בין אלישבע ודיין נוצר בעקבות משפט שנגערך לאחר של אלישבע, שהיה אז חייל, על זיוף צקים. אלישבע ביקשה את התערבות השיר לטובת אחיה, ולמעשה הציעה לשכב עמו תמורת התערבות זו. שר הביטחון קיבל זאת ברצון.

נראה שדיין סבר כי מקור במשטרה הוביל אותו אל הפרשה הפלילית, ומכאן

סגן-ניצב שגיב

חשדו בלביא. אם כן, הדבר מעיד כאלף עדים על אופיו חסר האחריות של דיין. הוא העליל על קצין, והיה עלול לשים קץ לשלום חייו של דיין.

אני עצמי יכול להעיד עדות חד-משמית, עית, כי לא היה שום קשר בין לביא ובין פרשת אלישבע. העניין פשוט לא התעורר בשיחות עם לביא, כי לא היתה למשטרה שום נגיעה לפחשה. שאת כל פרטיה הציבוריים והאינטימיים מסרה לנו אלישבע עצמה. בשיחות עם לביא דיברנו על נושא שהיה או קרוב ללבנו הרבה

סגן-ניצב לביא

התחמקות לא-כ"כ אלגנטית

ובו העליל על קצין המישטרה לביא ש- הוליד להעולם הזה את "פרשת אלישבע". "פרשת אלישבע" — פחשת האהבים של שר הביטחון עם נערה בעלת רקע מפוקפק, וניהול ענייני ביטחון מחדר הי מיטות שלה — זכתה באותה תקופה ב- פירסום גדול מעל עמודי העולם הזה. מעולם לא הסתירו איך עלינו על עקבות פרשה זו: אלישבע ציוס עצמה היא שבאה במגע עם המערכת והביאה לנו את כל הפרטים. בכך ביקשה להתנקם בדיין, שזנח אותה.

אולם מחוץ של דיין לא יכול היה להס-

ניצב פראג

הוא היה מודע ללחץ הציבורי הרב לגילוי האשמים בפשע. עיתוני ישראל כולם, בלי הבדלי השקפות, גינו את הה- צתה ותבעו למצוא ולהעניש את האשמים. בכל זאת, לא ראה לנכון הניצב יהודה פראג, אז מפקד המחוז, להקים צוות חקיר- רה מיוחד מאנשי המחוז המרכזי, שריכוז את חקירות הפרשנים בעלי הרמה במקרים מיוחדים.

חקירה קרה משהו ומור. היא נס- תיימה בקול דממה דקה, בלא שום תו- צאות.

יתר: גילוי האשמים בהצתה הזונית, שנועדה לשחק את העולם הזה.

בכירור המשמעת, שנערכה אצל מפקד המחוז, יהודה פראג, הכחיש לביא, כמובן, כל קשר לפרשת אלישבע. בזה נגמר העניין, שהרי לא היה — ולא יכול היה להיות — שמץ של הוכחה על לביא. אולם היתה לבירור תוצאה אחרת. ייתכן מאד שמביימי בירור זה התכוונו לכך. פקד לביא הבין, כי לא כדאי לו להוסיף ולחקור את הצתת משרדי העולם הזה.

שער "העולם הזה" 1793

הקשר המישטרי

אם ברצונו להתקדם במשטרה. היה ברור לו שמישהו יבעל השפעה רבה במשטרה אינו מעוניין שמציתי המערכת יתגלו ויחשבו על ספסל הנאשמים בבית המשפט. רק כך יכול היה לביא להסביר לעצמו את סמכות הזמנים בין הבירור התמיה אצל פראג, ושעשה לפי הוראת המפכ"ל, ובין ביטול ההיתר לעצור את התשוד המרכזי בפרשה. לביא הפסיק את החקירה.

העובדות האלה מעוררות שאלות: ● ההעלה פראג על דעתו, מהי כוונת מביימי הבירור אצלו? ● איך הגיע לידו הפתק של דיין — אם אכן היה פתק כזה?

● מדוע בוטל ההיתר לעצור את ה- תשוד בהצתה אחרי שהיועץ המישטרי לממשלה בכבודו אישר את הפעולה? ● מי עמד מאחרי הקנוניה להפחיד את קצין המישטרה ולהרתיע אותו מלהוסיף ולחקור?

מציג אני את כל השאלות האלה ליועץ המשפטי של היום, הפרופסור אהרון ברק. אני תובע לחדש את החקירה, לשחרר את החוקרים מכל ישיקול פוליטי, ולנקוט פעולה נמרצת לאחר את הפרשנים ולהעי- מידם לדין.

כמה מן הנוגעים בדבר, שגשאלו הש- בוע עליידי העולם הזה, הגיבו כך: יהודה פראג: "כן, היה משהו כזה. אני מתחיל להיזכר עכשיו..." אך הוא סירב להרחיב את הדיבור.

סגן-ניצב שגיב: "אני זוכר שהייתי עם פקד לביא אצל היועץ המשפטי לממשלה. אני זוכר מי נתן את ההוראה לבטל את פעולת-המעצר."

סגן-ניצב לביא סירב לאשר או להכחיש את פרטי הפרשה. הוא הפנה אותנו אל דובר המישטרה.

דובר המישטרה, ניצב משנה שמואל צחי: "לא הצלחתי לאתר את שני הקצי- נים, שגיב ולביא, פניתי לניצב סיומקין, מפקד המחוז, הוא הודיע לי ששגיב יצא לתופשה, ולא יחזור עוד למשטרה. גם את לביא אי-אפשר לאתר. הוא ובחופשתו למימדים."

ייתכן שהיועץ המשפטי לממשלה יהיה מוכשר מן המישטרה לאתר את הקצינים האלה.

תאריך